

לשכת רב הקמפוס

אוניברסיטת בר-אילן

הפקולטה למדעי היהדות

דף שבו עי

פרשת שמיני, תשע"א
מספר 908מאת המרכז ללימודי יסוד ביהדות
ע"ש הלנה ופאול שולמן

יְזַמְרֵךְ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם (תהלים ל: יג)

מזמור ל' בתהלים פותח בפסוק: "מזמור שיר חנפת הבית לדוד" והוא נכתב כדי להיאמר בחנוכת בית המקדש.¹ לפי הפירוש שדוד כתבו, הרי ידע שלא הוא יזכה לבנות את הבית, אלא בְּנוּ. מה הניע אותו אם כן לכתוב את המזמור?

אבן עזרא מביא בפירושו על הפסוק את דברי רבי משה הכהן בן ג'יקטילא שמפרש: "כי דוד התאבל כאשר אמר לו נתן כי הוא לא יבנה הבית לשם, וכאשר אמר לו כי שלמה בנו יבנה הבית אז התאזר שמחה תחת אבלו כי בנו כמוהו".

מכאן אפשר להבין את סיום המזמור: "לְמַעַן יְזַמְרֵךְ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֹדְךָ". דוד נזכר בחנוכת המשכן הראשון של בני ישראל במדבר. ביום השמיני, אחרי שבעת ימי המילואים, יום שהיה צריך להיות מלא שמחה נהפך ליום של אבל, כאשר בני אהרון הקריבו "אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם" (י:א). ובפסוק שאחריו כתוב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדֹּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְבֹּד וַיִּדְם אֶהֱרֹן". הקב"ה מתכבד כאשר הוא "עושה דין בצדיקים, מתיירא ומתעלה ומתקלס".² כאשר אהרון שמע את דברי ה' – "וידם". שפירושו "שהיה בוכה בקול, ואז שתק".³

כאשר דוד כתב את המזמור על חנוכת הבית, כנראה נזכר באהרון ובניו, והתפלל שכאשר יבנה בנו את בית המקדש, ה' יתכבד מבניית הבית ולא מעשיית דין. יהיו בבית זמירות של הודיה ולא דומיה של אבל. בקשתו הייתה שאותה טרגדיה לא תחזור על עצמה. "כל ימי חיי אודך בעבור זה שסלחת לי".⁴ אני אשמח עם בני בבניית הבית ולא כמו אהרון עם בניו במדבר:

הַפְּכֶת מִסְפְּדֵי לְמַחֹל לִי פִתְחֶת שְׂקֵי וְתֹאזְנֵי שְׂמֶחָה.
לְמַעַן יְזַמְרֵךְ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֹדְךָ.

יוסי מורגנשטרן
פתיח תקווה

הדף מופץ בסיוע קרן הנשיא לתורה ולמדע
כתובתנו באינטרנט: <http://www.biu.ac.il/JH/Parasha/>

¹ רד"ק תהלים ל: א.

² רש"י ויקרא י: ג.

³ רמב"ן שם.

⁴ רד"ק תהלים ל: יג.